

Irena Avbelj

- znana
slovenska
padalka
STR. 4

Prvin se je
cejla ves
vidlai

STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 12. junija 2014 ☼ Leto XXIV, št. 24

Velika Polana: Dialekta 2014

PREMISLEK, O ČEM GOVORI SLOVENSKA NAREČNA KNJIŽEVNOST

Nad polji široke panonske ravnice, na katerih dozorevata rž in pšenica, osamelo kroži štorčlja; na domačiji Miška Kranjca se v živahnem klepetu zbirajo udeleženci 5. festivala slovenske narečne književnosti, ki se bodo, kot predvideva program, družili tri dni in srečanje sklenili z literarnim popotovanjem po Apaški dolini ob Avstriji.

Čprav imajo uvodni stavki romantični pridih, kar Kranjčevi Poljani tudi pritiče, je Dialekta potekala z vso mero resnosti, z dobrim obiskom zainteresiranih za narečno književnost, na simpoziju kot osrednji vsebinski točki se je udeležencem pridružila tudi naša odgovorna urednica Marijana Sukič (da ne bi o vlogi narečja v Porabju največ vedeli in govorili le zunanji opazovalci, op. avtorja). Organizator je Podjetje za promocijo kulture Franc - Franc, po strokovni plati je imel »niti povezovalke« v rokah Franci Just (s sodelovanjem Ferija Lainščka). V lepo urejeni Kranjčevi domačiji je Franci Just za uvod poudaril, da ima Dialekta nalogo premisleka, o čem govori slovenska narečna književnost. Na kratko je pregledal vsebinske poudarke z dosedanjih

Franci Just pozorno poslušala dr. Dragico Haramija, ki mu najbrž želi povedati, da pisanje v narečju ni tako preprosto, kot si nekateri domišljajo, in še dr. Simona Pulko in dr. Melita Zemljak Jontes

festivalov, in sicer je bil prvi splošne narave, drugi je bil posvečen pripovedništvu v narečju, tretji narečni dramatik in lanski o literarno-estetskih dometih in kulturnem pomenu narečne književnosti. Prvi dan so nekateri udeleženci bili gostje na osnovnih šolah in na gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru. V dialektinem literarno etnografskem popoldnevu je Lea Vöröš predstavila Števana Kūharja (1882-1915), zbiralca prekmurskega ljudskega slovstva in ljudske pripovedi o Bratoncih. Kulturno umetniško društvo Beltinci je predstavilo

Jožefa Bašo Miroslava in knjigo o njem. Knjižničarka in pravljničarka Vesna Radovanovič je predstavila projekt zvočne izdaje avtorskih pravljic Ferija Lainščka v prekmurskem jeziku *Mislice*, ki so izšle tudi v porabski/prekmurski narečni inačici. Simpozij »Kulturno-socialna vloga narečne književnosti« je začela dr. Dragica Haramija z referatom *Stik z mitskim in arhetipskim v narečni književnosti*. V povzetku je napisala, da je »arhetipsko in mitsko v narečni književnosti povezano predvsem z nastankom

sveta, njegove ureditve in človeka v svoji minljivosti (ciklu življenja)«. Referat je popestrila s številnimi zanimivimi primeri. Na temo *(Ne)moč narečne besede*, sta razpravo pripravili dr. Melita Zemljak Jontes in dr. Simona Pulko, medtem ko sta *Govor žensk in moških v narečju* obravnavali dr. Alenka Velh Lopert in dr. Mihaela Koletnik. O knapovskem (rudarskem) žargonu v Šaleški dolini je referat pod naslovom *Mama govori lepo, ate pa zavija*, napisal pisatelj Peter Rezman. Izhajajoč iz zgodovinskih okoliščin, ki se razlikuje-

jo od ostalih zamejskih okolij, je o posebnostih jezikovnega položaja v Porabju govorila Marijana Sukič. Povedala je, da starejša generacija ni imela pouka slovenskega jezika, jezik se je ohranjal in ohranil le v družini, cerkvi in v vasi. Koliko je politična zaprtost močnejše vplivala na ohranjanje narečja, toliko se zdaj v odprtih mejah prepletajo različni vplivi, jezik se izgublja, »razmrene so zelo težke.« Mladina nima narečnih osnov, v šoli se učijo knjižni slovenski jezik, toda »naša materinščina je narečje,« je poudarila. Porabska književnost je v narečju (Irena Barber, Francek Mukič, Karel Holec) ali iz knjižnega jezika avtorjev iz Slovenije predstavljena v narečje, mediji so v narečju in knjižnem jeziku, vedno bolj izstopa dilema, kaj in koliko v narečju oziroma v knjižnem jeziku. Omenim naj pesniško-glasbeno-likovni performans *Lübezen*, ki je nastal na podlagi narečnih pesmi Ferija Lainščka, in so ga izvajali pred razglasitvijo rezultatov literarnega natečaja, kjer je absolutna zmagovalka Julija Lukovnjak s pesmijo *Lublančanka in Štajerka*.

ERNEST RUŽIČ

Dvig jezikovnih kompetenc v Porabju in Prekmurju

O tekočih čezmejnih evropskih projektih s soudeležbo slovenskih in madžarskih partnerjev smo že večkrat poročali v našem časopisu. Tokrat želimo predstaviti projekt z nazivom »Dvig jezikovnih kompetenc pedagoških delavcev v jeziku manjšin v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodih Prekmurja in Porabja«.

Projekt, ki je vreden 300 tisoč evrov in ga delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada, traja od septembra 2013 do avgusta 2015. Med sofinancerji najdemo tudi slovensko Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, izvajalec projekta pa je Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost s projektnim vodjo *doc. dr. Attilo Kovácsom*.

V projekt so v Sloveniji vključeni: dva vrtca, pet dvojezičnih osnovnih šol in Dvojezična srednja šola Lendava. Na porabski strani najdemo med partnerji Dvojezično osnovno šolo in vrtec Števanovci in DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku. Ciljne skupine projekta so sestavljene iz pedagoških delavcev in članov vodstva pridruženih dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodov. Projekt posledično vpliva tudi na kompetence malčkov, učencev in dijakov.

Temeljni cilj projekta je označen že v samem naslovu, vsebuje pa tudi dvig konkurenčnosti znanja otrok, ki obiskujejo sodelujoče ustanove. Posredni cilj pa predstavlja izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja, predvsem poučevanja jezikov manjšin (slovenščina/madžarščina).

Med dejavnostmi v okvirih projekta najdemo kar enajst sklopov. Prirejale so se jezi-

kovne delavnice za vzgojiteljice in učitelje razrednega pouka ter za učitelje družboslovnih in naravoslovnih

Interaktivne gledališke igre v slovenščini so del projektnih dejavnosti

predmetov v slovenskem jeziku na obeh porabskih dvojezičnih šolah, ki so jih izvajali strokovnjaki iz matične države. V Porabju so se odvijale do sedaj štiri podobne delavnice.

V sklopu projekta »E-kompetence učiteljev na dvojezičnih šolah« so učitelji dvojezičnih šol v Prekmurju med drugim razvili dvojezična e-gradiva za dvojezični pouk. Razvijalci omenjenih e-gradiv bodo v sklopu projektne dejavnosti učiteljem porabskih dvojezičnih šol predstavili gradivo in delo z njim.

Posebej za vodstvene delavce dvojezičnih šol na obeh straneh meje (ravnatelj in pomočniki) so se organizirali seminarji s področja jezikovne prepoznavnosti dvojezičnih zavodov in poslovne komunikacije s pomočjo info-tehnologije (v Porabju so se do sedaj odvila tri podobna srečanja). Predvidena je tudi nadgradnja on-line slovarja za poslovno komunikacijo, ki so ga pripravile ravnateljice prekmurskih dvojezičnih šol.

Za namene posodabljanja sistemov izobraževanja sta na prekmurskih dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih

ustanovah potekala in še potekata dva pilotna poskusa. V prvem opismenjujejo prvošolčke hkrati v obeh jezi-

kih, da se staršem ne bi bilo treba odločati za prvi jezik. Po prvem poskusnem letu se je za to metodo odločilo za 50 % več staršev. Pri drugem pilotnem poskusu gre za zunanjo diferenciacijo pri madžarščini kot drugem jeziku na DSS Lendava. Preko poskusa želijo ugotoviti, ali

Preko dviga kompetenc učiteljev se izboljša konkurenčnost znanja učencev

ločitev dijakov na tiste, ki so prej obiskovali DOŠ in tiste, ki ne, pozitivno vpliva na napredovanje pri pouku. Zanimanje za oba nova modela je veliko, učitelji so odprti za spremembe. Na DOŠ II Lendava, ki jo sicer obiskujejo tudi otroci s posebnimi potrebami, primanjkuje pedagoškega kadra z znanjem madžarskega jezika, zato so vpeljali timski pouk v kombinaciji z gostujočim učiteljem

z uporabo metode vezave jezika na osebo. Za prekmurske dvojezične vrtce pa je razvit program »pravljica slikanica« v madžarskem jeziku, z ustreznim delovnim gradivom in priročnikom za izvajalke.

Pri ohranjanju narodne kulture in identitete obeh skupnosti na obmejnem območju igrajo pomembno vlogo razne oblike izobraževanja v jeziku manjšin. Zato se v sklopu projekta izvajajo interesne dejavnosti, kot so: folklor, ljudska glasba, poučevanje ljudskih glasbil, gledališka dejavnost, recitatorstvo, ljudska obrt in likovna umetnost. V Porabju se podpora nanaša med drugim na folklorni skupini na obeh šolah, na gledališko dejavnost na Gornjem Seniku in lončarske delavnice na števanovski DOŠ. V Prekmurju so interesne dejavnosti podobne.

V Porabju se pouka slovenskega jezika iz tedna v teden udeležujejo učitelji s skromnejšim znanjem slovenščine.

Pri čim temeljitejšem usvajanju jezika in ohranjanju narodne in jezikovne identitete imajo pomembno vlogo tudi izobraževalni programi, ki se izvajajo v matičnih domovinah. Učenci dvojezičnih šol tako pod strokovnim vodstvom usvajajo jezik v matični državi, kjer poleg jezika spoznavajo tudi kulturne in druge vrednote. Aprila so učenci 5.-8. razreda z obeh porabskih DOŠ obiskali Mežiško dolino, kjer so v okviru tridnevne šole v naravi utrjevali znanje slovenščine. Prekmurski šolarji so za tri dni odpotovali v letovišče Zánka.

Učenje jezika in spoznavanje vrednot, ki so pomembne za vsakdanje življenje, se lahko usvaja tudi na igriv način. Zato so partnerji za porabski dvojezični osnovni šoli že priredili več interaktivnih gledaliških predstav (z udeležbo gledališča KUKUC iz Lendave). Posamezne igre tako pripomorejo k razvijanju in spodbujanju besednega zaklada, predstave pa imajo v ospredju vrednote kot sprejemanje drugačnosti in medkulturni dialog.

V sklopu projekta bodo naslednje leto priredili skupni šolski dan dvojezičnega poučevanja za šole z obeh strani meje. Učenci in učitelji se bodo vključili v vzgojno-izobraževalni proces na DOŠ v Prekmurju. Gostiteljska šola bo DOŠ I Lendava, ki je največja dvojezična osnovna šola v Prekmurju. To bi pomenilo izmenjavo dobrih praks med učitelji in večje povezovanje ustanov na obeh območjih, kar je nedvomno med pomembnejšimi cili projekta.

NOETOVA BARKA

POSEBNOST CERKVE V GROSUPLJU

Bog je rekel Noetu: »Sklenil sem, da je prišel konec vsega mesa, kajti napolnili so zemljo z nasiljem, zato, glej, jih bom uničil z zemljo vred.«

»Ti pa si izdelaj ladjo iz cipresevega lesa. Nardi jo z več prostori in jo od znotraj in od zunaj premaži z zemeljsko

besed je bila ustvarjena nova cerkev v Gosuplju. Sicer pa ima že starejša cerkev v Gosuplju pestro zgodovino. Približno sedem stoletij je bila podružnica župnije Šmarje Sap. Od leta 1497 do 1787 je župnija Šmarje z Grosupljem vred pripadala samostanu Stična, zato so za pastoralo skoraj

ve na gradnjo nove. V sedmih letih je bilo izdano gradbeno in lokacijsko dovoljenje in tako je leta 1972 ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar blagoslovil novo cerkev.

Nova cerkev sv. Mihaela, ki je obdržala svoje prvotno ime, je dobila svoj dokončni, edinstveni izgled pred približno desetimi leti in takrat je tudi zaradi svojih oblikovnih posebnosti postala tako sakralni kot tudi umetnostnozgodovinski objekt družbene pomena v naši deželi. Gre namreč za moderno oblikovano cerkev, katere arhitekt Janez Fürst je iz nje ustvaril simbolično obliko Noetove barke. Le-ta pa simbolično ponazarja odrešitev cerkvene skupnosti pod Božjim okriljem.

Tako zunanost kot notranost cerkve sta bele barve. Osnova tlorisa je kvadrat v kvadratu.

Do glavnega vhoda, ki je razdeljen na dva ločena dela, nas vodi krajše stopnišče, ki je prav tako narejeno v dveh delih. Nad krajšo, manjšo strešico nad vhomom se na ravni steni proti vrhu zrcali simboličen križ. Prav tako nas »pozdravi« *Križani* pred vstopom v samo cerkev, saj je nameščen na desni strani od glavnega vhoda. Gre za kiparsko delo iz lesa, katerega avtor je sedaj že pokojni kipar Stane Jarm iz Kočevja. Sama streha pa ponazarja spodnji del čolna oziroma barke.

Strop je obenem streha in je betonski. V notranost sakralnega prostora se iz slemena cerkvene strehe sorazmerno razliva enkrat mila, drugič trepetajoča dnevna svetloba. Izžareva neko mehko bleščavo, saj simbolično ponazarja, da je Bog luč oziroma svetloba, ki pada na nas. Takšen arhitekturni eksperiment je na tem mestu pravo doživetje, saj ga srečamo le malokje. Cerkev je nizka in predvsem široka. Razporeditev sedežev je dvostranska in hkrati nameščena v polkrogu ter spominja na stil amfiteatra. To na nek način udeležencem mašnega obreda vzbuja bližino oltarja ter jih hkrati povezuje med seboj.

Balkon na severni strani, kjer se nahajajo tudi orgle, služi kot dodatni prostor za vernike.

K svojevrstni in edinstveni harmoniji, ki jo vzbuja sam prostor, pa botruje še nekaj ostalih zgovornih elementov; to so barvana okna, izdelana v dokaj realističnem slogu, tako da je mogoče prepoznati njihovo vsebino. Uprizarjajo namreč Marijo, nadangela Mihaela in evha-

riti, da odrešenje, ki ga Cerkev oznanja, prihaja po Kristusu, Odrešeniku sveta. Zelo estetski pridih v tem oltarnem delu daje še precizno, umetniško zasnovan tabernakelj, ki je oblikovan kot odprta dlan.

Vsaka cerkev kot razpoznavni znak govori ljudem o svoji vsebini. Sakralna arhitektura je namreč že v stoletjih ustalila slovar raznih elementov, duhovno

Cerkev sv. Mihaela v Gosupljem

smolo. Takole jo nardi: ladja naj bo dolga tristo komolcev, široka petdeset in visoka trideset komolcev. Zgoraj naredi ladji streho, en komolec nad njo jo postavi, in ob strani napravi vhod v ladjo. Nardi jo tako, da bo imela spodnji, srednji in zgornji oddelek.

Glej, zlil bom vode potopa na zemljo, da uničim vse meso pod nebom, v katerem je dih življenja. Vse, kar je na zemlji, bo preminilo. S teboj pa sklepam zavezo. Pojdi torej v ladjo ti in s teboj tvoji sinovi, tvoja žena in žene tvojih sinov! In od vseh živali, od vsega mesa, spravi po dvojce v ladjo, da bodo skupaj s teboj ostale pri življenju! Naj bodo samci in samice! Od ptic po njihovih vrstah, od živine po njenih vrstah in od vse laznine na zemlji po njenih vrstah, od vsake vrste naj po dve živali prideta k tebi, da bodo ostale pri življenju. Ti pa si vzemi vsakršnega živeža, kar boš potreboval za hrano, in ga spravi pri sebi, da se boste mogli hraniti ti in oni«. Noe je to storil; prav tako, kakor mu je Bog zapovedal, tako je storil. (1 Mz 13-22)

Na osnovi teh svetopisemskih

300 let skrbeli stiški menihi. Stara cerkev, posvečena nadangelu Mihaelu, je v analih prvič omenjena že leta 1305. Ime Mihael pomeni »on, ki je bog«, sv. Mihael pa velja za zaščitnika in varuha tega kraja ter ljudi, ki v njem prebivajo. Leta 1663 je bila cerkev barokizirana, leta 1853 ponovno obnovljena, leta 1965 pa prenovljena po načrtih arhitekta Janeza Valentinciča. Leta 1929 je prvi stalni duhovnik v Gosuplju, šmarski ekspozit Anton Ravnikar oznanil ustanovitev odbora za zidavo nove cerkve in že naslednje leto je arhitekt Bogomir Pust v seminarju prof. Ivana Vurnika naredil načrt za novo cerkev. Leta 1936 je drugi stalni duhovnik v Gosuplju Anton Gole poslal škofijskemu ordinariatu predlog za ustanovitev samostojne župnije v Gosuplju. Zaradi težke tedanje gospodarske krize, vojne in nato obdobja komunistične diktature se je gradnja nove cerkve odložila za celih 36 let. Leta 1963 je prišel v Gosuplje tedanji šmarski kaplan Tone Bohinc, ki je v letu dni uredil vse potrebno, da je Gosuplje postalo župnija. Naslednje leto je prenovil staro cerkev, hkrati pa začel pripra-

Oltarni del z mozaikom patra Marka Rupnika

ristijo. Njihov avtor je priznan slovenski slikar Lojze Čemažar. Naslednji pečat daje prostoru plitek leseni relief, ki visi na steni glavne ladje in predstavlja zgodbo *velikega petka*. Gre za monolitno kompozicijo, ki jo je ustvaril sokrajan Jože Tontelj. Ustvarjalec je namreč mojster v izdelovanju lesenih izdelkov in umetnina iz orehovega lesa je izbrani vsebini pridihnila še posebej dramatično noto.

In prav zgodba tega reliefa nas popelje dalje k vsebini čudovitega mozaika v cerkvenem prezbiteriju. Leta 2002 ga je s svojimi devetimi sodelavci ustvaril umetnik in teolog pater Ivan Marko Rupnik. Na sredini mozaika se nahaja podoba Kristusa, ki s svojo lučjo premaga temo. Na levi strani stoji nadangel Mihael, ki je zaščitnik cerkve. Premaguje skušnjave in zlo ter kaže na povoje, s čimer nas opozarja, da je zadnja postaja vstajenje in prazen grob. Kristusov vstop v predpekel v kraljestvo smrti, da odreši človeka, se tako solidno vpleta v arhitekturno zasnovanost cerkve. S tem želi ponazo-

nasitnih oblik in simbolov, ki jih ni bilo mogoče dojemati drugače kot v funkcijah in pomenih nadnaravne danosti oziroma višje resnice. Šele moderni čas je s spraševanjem o vlogi teh členov v celovitosti pojmovanja arhitekture udeležil njihove ustaljene vsebine. Razbremenil jih je strogo tradicionalnih oznak in simbolike ter tako omogočil njihovo prosto izbiro in uporabo v ustvarjalnem procesu.

Cerkev s simboličnim imenom *Noetova barka* v Gosuplju je zares nekaj posebnega. Zavedati se moramo, da je bila cerkvena stavba za vernike od vekomaj najpomembnejša stavba v njihovem kraju in ti so se tudi trudili, da bi bila najlepša. Nikdar in nikjer se človek ni odrekel svojemu spoznanju, da je arhitektura nekaj več kot samo gradnja. Premnoge arhitekturne kvalitete je človek ustvaril v najtežjih materialnih pogojih predvsem s premišljenostjo in občutjem. Zato je danes ena glavnih dolžnosti arhitekta in arhitekture opravljati svoje poslanstvo v celoti, kljub nadvse neugodnim časom.

Mojca Polona Vaupotič

OD SLOVENIJE...

Predčasne volitve naj bi bile 13. julija

Predsednik Borut Pahor je podpisal odlok o razpustitvi državnega zbora, ki je začel veljati 2. junija, in sklenil, da bodo predčasne volitve 13. julija. Po Pahorjevem mnenju so predčasne volitve boljša izbira kot že četrti mandatar in tretja vlada v tem mandatu. Meni, da so možnosti, da bo 13. julija na volišča prišlo več volivcev kot konec julija ali v avgustu, večje, volitve septembra pa po njegovih besedah niso bile mogoče. Ob tem pričakuje sestavo nove vlade s polnimi pooblastili že sredi septembra. Hkrati si je, kakor je dejal, dovolil oceniti, da je Slovenija na pragu izhoda iz krize, nova sestava DZ-ja in vlade pa ima priložnost vrniti Slovenijo med »najuspešnejše in najzgodnejše države na svetu«. Ni mogoče napovedati, ali se bo to tudi zgodilo, obstaja pa velika verjetnost in zato se je vredno potruditi, je poudaril. Nova vlada pa še ni pogoj za uspeh, pomembni sta njena programska usmeritev in njena notranja kohezija, je sklenil svoj nagovor.

Krščanski socialisti Slovenije (KSS) in društvo Davkoplačevalci se ne damo so vložili pobudo za oceno ustavnosti odloka o razpustitvi državnega zbora in razpisu predčasnih volitev. Predsednik KSS-ja Andrej Magajna in Vili Kovačič iz omenjenega društva namreč menita, da je predsednik republike Borut Pahor napačno določil rok razpustitve parlamenta in volitev. Kot je poudaril Magajna, bi moral Pahor predčasne volitve razpisati takoj, ko se je sam odrekal pravici predlaganja mandatarja, in ne bi smel poslanec dati 14-dnevnega roka za njihove predloge. S Pahorjevo odločitvijo se ne strinjajo tudi v stranki Solidarnost, saj menijo, da bo na volitve zaradi verjetno nizke udeležbe padla »močna senca nelegitimnosti«.

Irena Avbelj – znana slovenska padalka

Na začetku meseca maja so nas na Spomladanski šoli slovenskega jezika v Ljubljani zelo presenetili, saj so se lahko boljše skupine udeležile srečanja z znano slovensko padalko, Ireno Avbelj, ki je že večkrat zmagala na svetovnih in vojaških prvenstvih.

Gospa, ki je zaposlena na Ministrstvu za obrambo, se je rodila leta 1965 v Ljubljani in trenutno živi v Medvodah. Študirala je na Fakulteti za šport, saj je bila s športom vedno povezana. Kot otrok je bila plavalka, potem je postala padalka. Njen konjiček pa je potapljanje.

Obisk je imel cilj, da se naučimo, kako pripraviti intervju. Zaradi tega smo jo spraševali in tako izvedeli zanimive informacije.

- Zakaj ravno padalstvo?

»Kot otrok sem bila zelo živahna, saj sem že takrat, ko sem bila stara 7 let, plavala in se ukvarjala z gimnastiko. Enkrat sem imela na fakulteti nezanimivo predavanje in sem vmes brala časopis. V tem časopisu sem opazila prijavnico na tečaj padalstva. Prej o tem nič nisem vedela, toda bila sem radovedna in sem se prijavila. Tako se je to začelo.«

- Katero opremo potrebujejo padalci?

»Moramo imeti čelado, očala, merilo višine, rokavice, superge, kombinezon, glavno – in rezervno padalo, itd.«

- Vemo, da ste bili dobra plavalka. Zakaj ste se zavestno odpovedali plavanju?

»Plavanje je prevelik napor. Enkrat, ko sem se na koncu plavanja zaletela v ploščice, sem se počutila kot robot. V padalstvu tega ni in sem mnenja, da so lepši športi, ki se odvijajo v naravi.«

- Ali vam je žal, da vaš šport ni bolj znan v javnosti?

»Ni mi žal, saj mi je ta šport užitek. Mogoče samo malo zato, ker ni olimpijski šport, in zato nisem mogla na olimpijske igre.«

- Kdaj ste imeli prvi skok?

Irena Avbelj (na sredini) z udeleženci Spomladanske šole slovenskega jezika

»Maja 1986 sem imela prvi skok z višine 800 metrov nad terenom v Lescah (bližu Bleda).«

- Kolikokrat ste že skočili?

»11.093-krat v 24-ih letih.«

- Vemo, da ste imeli tudi slabo izkušnjo oz. nevaren trenutek. Kaj je bilo to?

»Avgusta 2011 sem bila v Srbiji na tekmovanju. Tu sem imela težave s padalom in sem padla s hitrostjo 70 km

- Kaj ste imeli v mislih, ko ste skočili?

»Vsak skok mora biti stoototen, zato mora biti vedno prisotna koncentracija. Skoki so bili vedno namenjeni

točno določeni nalogi: izobraževanju, treningu, itd. Pri padalstvu ni besedne zveze: saj bo.«

- Ali ste pred skoki imeli tremo?

»V zadnjem času nisem imela več treme. Mogoče sem bila zaskrbljena takrat, ko smo bili na neznanem terenu, npr. ko smo skakali v Ljubljani na Tromostovje.«

- Kaj je bilo najpomemb-

SLOVENSKA VOJSKA
SPORTNA ENOTA

Padalka Irena Avbelj

na uro. Zelo hudo sem se poškodovala in sem imela že 18 operacij, padalstvo pa sem morala pustiti.

Omenila bi tudi svoj 386. skok, ko sem imela težave z glavnim padalom in sem morala uporabiti rezervno padalo.«

nejše v vašem življenju?

»Rojstvo hčerke. Drugo pa dosežki v športu, na katere sem zelo ponosna.«

- Tudi vaša hčerka obožuje šport?

»Hčerka ima zelo rada šport, ampak ona gre bolj na 'sicher'. Dosedaj ni žele-

la skočiti s padalom, ampak sedaj, ko je stara 18 let, želi poskusiti.«

- Kaj pa delate vi v prostem času?

»V prostem času se ukvarjam z družino in s športom, kot npr. plavanje, potapljanje, kolesarjanje, rolanje, itd.«

Kje ste se že potapljali?

»V Avstraliji, Indoneziji, v Jadranskem morju, Rdečem morju. Največkrat se potapljam v Rdečem morju (Egipt), kjer imam dnevno 3-4 potope, tri dnevne in enega nočnega. Najbolj všeč mi je bilo na Salomonovih otokih, ker takrat, ko sem bila tam, še ni bilo turistično razvito.«

- Kje je vaš najljubši kotichek?

»Moj najljubši kotichek je na otoku Pag (Hrvaška) v zelenju, kjer ni gneče, ure, časopisa, računalnika, itd. Tu sem samo jaz, morje in sonce.«

- Katera žival bi pa bili?

»Imam rada vse živali, razen komarjev. Če bi pa morala izbrati samo eno žival, bi izbrala delfine, saj sem že tudi plavala z njimi in se dobro razumemo. Tudi domače živali so mi pri srcu. Rada jaham, zato imam rada konje.«

- Govorili ste o tem, da ste imeli zelo hudo poškodbo. Kaj želite še delati?

»Po poškodbi želim pomagati ostalim, ki so imeli podobne nesreče. Želim jim dati nasvete oz. povedati svoje izkušnje. Poleg tega pa se želim sestaviti.«

- Kako se bolje počutite: kot ptica, kot riba ali kot človek na zemlji?

»Težko mi je odgovoriti na to. Lahko pa potrdim, da je na tretjem mestu življenje na zemlji. Ne morem pa se odločiti med morjem in zrakom. Oba sta modre barve,« je rekla z nasmehom simpatična sogovornica.

Martina Zakoč

Galerija Murska Sobota

GOSTUJOČA LIKOVNIKA IZ INGOLSTADTA

V letih, ko je delalo večje število Pomurcev v Ingostadtu, zlasti v tamkajšnji avtomobilski tovarni Audi, se je začelo sodelovanje med Mursko Soboto in tem nemškim mestom. Resnejši poskusi gospodarskega sodelovanja niso uspeli, razen sodelovanja na nekaterih obrtnih in turističnih sejmih, uspešnejši pri nave-

O razstavi, ki bo odorta do 25. junija, so različna mnenja, zlasti o njenem slikarskem delu, vendar je tudi tokrat nekako tako, da imajo »vsake oči svojega malarja«

zovanju stikov so bili v kulturi, denimo med Galerijo in Muzejem za konkretno umetnost, pa tudi soboško društvo Likos je imelo več razstav v Ingostadtu. Tako se izmenjujejo razstave iz Ingolstadta v Soboti in iz Sobote v tamkajšnjih razstaviščih in galerijah.

Zdaj je v soboški Galeriji razstava del dveh sodobnih nemških avtorjev, in sicer slikarja Wenera Kapferja in kiparja Michaela Grassla. Slikar Werner Kapfer se predstavlja z deli, ki jih lahko označimo kot slikarstvo barvnega polja. Slike nimajo nekega specifičnega poudarka, ampak na gedalca deluje celotno slikovno polje zgolj z dimenzijami svojih formatov in barvo. Michael Grassl pa v svojih skulpturah združuje različne kiparske tradicije. V njegovih skulpturah je tako mogoče zaslediti odmeve romanske katedralne plastike, nemškega ekspresionističnega kiparstva, ljudskega kiparstva in kiparstva različnih primitivnih ljudstev. Tako je dela nemških likovnih umetnikov označil direktor Galerije Robert Inhof.

eR

Pismo iz Sobote

Konec na srejni leta

Pomalek pridemo na pou šestoga meseca. Pomalek de polonje leta že za nami. Polonje ga taodide. Mlajši v šoulaj že od vüzma tadale samo na tou brodijo, ka se šoula zgotouvi. Na, mi starejši vsikši mejsce brodim, aj se mejsce zgotouvi, ka plačo dobimo. Jo dobimo, če jo dobimo. V tom mejsceci nam že vsefele turistične agencije doj davajo, kak de z njimi najboukše pa najbolje falo na mourdje ali pa kama inan oditi. Tak se mlajši napelavajo na konec šaoule, starejši pa z mlajši vrejd, kama de je paut pelala za tisti eden keden. Eni do leko šli za dva kedna. Na, naši glavacke pa tisti 5 % bogati nemajo takše brige. Njim eden mejsce ne dojde.

»Meni penzija ne dopisti, ka bi kama šla,« si je na glas brodila moja tašča Regina, trno čedna ženska. »Vaaaaaj, gda sam eške v službo ojdl! Leko sam šla, kama sam škela,« si je zbrisala bridko skuzo spod lejeve ouke. »V tistij lejtaj so penzionisti ranč tak v leti kama odišli. So odišli, ka so si od penzije spočinuli. Ka pa gnesden,« si je spod obej ouči skuze brisala.

Ja, tak je tou, gda si človek za nazaj brodi. Depa, nej dobro gé v preminouči časaj živeti. Gnes trbej živeti pa si za naprej broditi.

»Ge mo z našo šou k njenoj mami. Una namé trno rada ma. Dva tedna mo tam, po tejm pa tadale delat,« je na lice küšno svojo ženo naš poštar Karči. »Povej, žena, kak se mi razmejmo!«

Če je tak gé, kak un guči, sam njemi trno nevoškani. Ge za mojo taščo Regino, trno čedno žensko, tou ne morem prajti. Tou, ka bi una namé rada mejla. Tou vej, vej sam pa cejle dneve z njou. Leko bi vcejlak ovak bilou, če bi se samo dva tedna na leto vidla. Tak mo v tom časi, gda leto na polonje raznok spadne, znouva z njou, z mojo taščo Regino, trno čedno žensko. Ovak ranč ne more biti. Mlajši so že pejneze vö iz mene pocejcali, ka njiva deta nikan na mourdje.

»Vej pa tou vsikši obredi, kak njemi spadne, kakšo kusto bukso ma. Po tejm pa tadale, nej ena nej dva, pride božič pa že nouvo leto tö,« se je krčmar Pejpi kak najbolje čedno poškrabo za levo vüjo, zatoga volo ka je s pravo rokou točo špricere. »Depa, s tou tvojo Regino bi ge trno velko volo emo kama na mourdje blisnoti. Vidim go, neje eške za ta ličiti.«

Kak mi je srcé skoučilo! Skur mi je tavö skoučilo. Si leko brodite? Mlajša deta, Regina odide, ženo nika napelam, ge pa vcejlak sam doma. Nej mi nikšnoga mourdja trbej! Nej mi trbej Grčije, nej mi trbej Španije, nej Turčije, Merke pa eške menje. Zavolo mene se leko cejlo tou leto že zgotouvi. Tou bi zame biu dar za božič pa za nouvo leto. Depa, od toga leko samo senjam.

»Ge bi išo s tou tvojo Regino, samo, moja bi me za tisti onej gor obejsila,« si je na velki zdejno naš krčmar Pejpi.

Kak povedano, neštarnim se že v tom šestom mejsceci tou leto skonča. Moje pa de nebesko dugo, najbolje dugo. Leko, ka mo emo pejneze za dve ali tri kile soli. V škaf si vodou nut vtočim, sou kcu dejem pa mo si noge nut močo. Depa, vej se zgoditi kaj takšoga tö:

»Vkray poj! Ge tö škem malo mourdje sprobat!«

Tak de si moja tašča Regina, trno čedna ženska, noge namakala. Ge mo pa čako cejli dvanajset mejsceci, če z nejba kakši pejnezi spadnejo. Po tejm mo emo mourdje vekšo od škafa. Depa, zagnouk se moje leto eške nede tak brž skončalo.

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

Dan žalovanja in ponosa

4. junij, dan, ko so leta 1920 v Parizu podpisali Trianonsko mirovno pogodbo, je dan žalovanja, spomina, nauka in ponosa, je rekel na prireditvi v Hiši madžarstva podpredsednik vlade Zsolt Semlyén. »Je dan žalovanja, kajti od leta 1541, ko je razpadla zgodovinska Madžarska, naroda ni doletela taka tragedija kot v Trianonu. Je dan spomina, kajti če se ne bi spominjali na eno največjih tragedij naše zgodovine, bi to pomenilo samomor za narod,« je poudaril namestnik premiera. Nauk je po njegovem mnenju naslednji: Trianon ni bil nuja, neenotnost naroda je bil osnovni vzrok, ki je vodil do Trianonske mirovne pogodbe. Hkrati ni veliko narodov, ki preživijo po taki travmi, in madžarski narod je lahko ponosen, da je preživel Trianon.

Navracsics: ni življenja zunaj EU

Prejšnji teden so v odborih madžarskega parlamenta potekala zaslišanja ministrskih kandidatov. Kandidat za novega zunanjega ministra Tibor Navracsics je pred člani odbora za zunanjo politiko izpostavil, da »ni življenja zunaj Evropske unije.« Nikoli nihče ne sme podvomiti v to, da Madžarska pripada Evropi: odpiranje na vzhod ne pomeni zapiranja proti zahodu, je izpostavil kandidat, ki je v prejšnji Orbánovi vladi vodil ministrstvo za javno upravo in pravosodje. Poudaril je, da EU ni mirna in ljubezniva družina evropskih narodov, v njej potekajo trde debate za uveljavljanje interesov posameznih narodov. Klasično diplomacijo misli dopolniti s kulturno diplomacijo in gospodarskimi povezavami. Pri blagovnem prometu želi sorazmerje med državami EU in tistimi zunaj EU, ki je zdaj 80 % proti 20 %, spremeniti na 67 % proti 33 %. Zavzel se je za trojni cilj madžarske zunanje politike: za evroatlantsko integracijo, za srednjeevropsko sodelovanje in zaščito zamejskih madžarskih skupnosti.

Prvin se je cejla ves vidla

Margita Dončec, po možej Grebenar, v Otkovci na tašom brejgi živejo, gde se ftiči v gledali gledajo. Tau je nej norija, če stoj z autonom stane za par minut, se prinese ftič pa že gorsede na gledalo. Tej brgančarge se tak branijo proti tejm ftičom, ka ronjo kaulak gledala zasüčejo, nej ka bi go vküpposrali. Tak je napravo Laci Grebenar, sin tö od tetice Margite, šteri je ranč te škropijo na njivi, gda sem dja tam odo. Samo te sem ešče dja tau spoj nej znau, zaka ma gledalo nutpovito z ronjov.

-Tetica Margit, vi ste v taum rami gorrasli, gde ste zdaj doma?

»Ja, dja sem se töj naraudila, pa sem töj živela cejlo življenje, moj mauš je prejšo sé k nam.«

- Te ste parkrat te velki brejg zato zopojdli, nej?

»Edentresti lejt sem odla od tec v židano fabriko delat na tri partije. Nej čüda, ka so mi nodjé fertik. Vejš, ka je tau, pa te smo ešče fejst vertivali, pa nej samo na svojom, liki v arandi smo tü meli zemlau. Prvin je staro lüstvo tak bilau, ka samo gröjnt pa gröjnt, pa samo delati pa delati.«

- Zaka so se prvin tak fejst za gröjnt vlekli?

»Te so bola vertivali kak zdaj, vsakši je doma bijo, pa s tauga so živeli. Pri nas doma so te ešče dejdek pa baba tü živela, te stariške, pa ešče mi, mlajši. Tak ka mogli smo delati, če smo nej steli lačni biti. Gnesden že nikoga ne briga gröjnt pa gazdeja, zdaj že vsakši v Varaš odi v fabriko delat.«

- Kelko vas je bilau mlajšov?

»Štiri dekle pa eden pojep, šteri je mlado mrau.«

- Kak tau, betežen je bejo?

»Nej, on je sodak bejo v Kermedini pa ranč te čas so

bombe lüčali na kasarnjo. On je kovač bejo, pa je nej üšo dola v zemenico, bombo so dola ličili pa je njega eden falat zaodo, tau je na velki keden bilau. Te, steri so splazerani bilej, potejm

so je nutra v zemenico nesli. Nejs meli koco, ka bi se pokrili, vküp je zmrzno, pa se ma je zvužgala trebušna mrena (hashártya), pa je te tak v tejm mogo mrejt. Mi smo samo za eden mejsec dobili pismo, ka se je zgaudilo. Dapa če bi moj brat Feri medicinski sestri nej pravo, ka če mrdje, aj pošle materi pismo, te bi ranč nej vedli, ka se je z njim zgaudilo. Gda smo mi tau zvedli, te so njega že pokopali tam v ograci, kak so zdaj tista velka drejvdja tam špitali v Körmeni. Naša mati je dosta odla, ka bi ga töj doma pokopali, samo nejs tak bilej tapokopani kak bi trbelo. Skopali so grabo pa ka osem mrtvacov bilau, tiste so vse na edno mesto pokopali.«

- Na vsi svucovo te vi ta v špitale odite svejčo vožigat?

»Mi vsigdar odimo, lani je od sestre sin, Feri Mesič, mauž od Elvire, stera je predsednica bila penzionistom, eden mali leseni križ napravo, pa ga je taneso, gde je grob.«

- Te ste samo štiri dekle pa mati bile, štere ste leko oči pomagale.

»Vejš, ka smo mogle delati,

te smo nej tak okapali kak zdaj, ka na pau vöro demo okapat. Prva smo dva tjedna okapali, telko njiv smo meli, ka smo vse pükklavi gratali. Te gauštja ta vö, ka vidiš, so vse njive bile gna-

uk svejta.«

- Kelša ste vi med sestrami?

»Dja sem najmlajša, drüge več ne živejo.«

- Vi ste v šestdeseti lejtaj začnili v židanoj fabriki. Kak ste odli delat od tec z Otkovec?

»Najprvin z biciklinom, sledkar pa s tistim busom, steri se je tak zvau, ka fakarus. Tau je taši mali bus bejo kak edna mala lese-na lada. V njem je v zimi mrzlo bilau, v leti vrauča, trauso pa tak, ka te je vse rit bolejša. Od tauga najbaukše ranč nej gučati, dja našim mlajšom dostakrat pravim, ka ranč ne vejo, kak so naletja, ka doma samo nutra sedejo v avto, pa se ta pelajo, kama štejjo. Mi, dočas ka smo v Varaš prišli z biciklinom, smo že trüdni gratali. Tej mladi ranč ne vejo, ka smo mi trpali. Tau je dobro bilau, ka več nas je bilau od tec, pa eden drügoga smo počakali, pa te nejsmo se bojali po goštjaj. V židano fabriki sem spoj rada delala, zato ka koražno bilau pa dobra banda bejla.«

- Naletja ste delo dobili v židanoj fabriki?

»Nej, name je Föjtjin Imrac

nutraspravo, tak sem delo dobejša. Ovak je tejtoga reda težko šlau, če si nej emo spoznanca. Vejn, ka so gučali, ka iz Slovenske vesi, gde so bola bogati bilej, so pau svinje dali, aj je gora vzemejo v fabriko.«

- Kelko mlajšov mate?

»Dva sina pa edno hčer mam. Hči v Varaša žive, menši sin tü v Števanovca, vekši je pa doma z menov.«

- Kak ste delat odli, gda so ešče mlajši mali bilej?

»Te sta ešče mati pa oča živela, dapa materi sem tö vsigdar mogla plačati, gda je skrb mejla na mlajše. Ka sem drügo vejdlja, s seuv sem je nej mogla nesti, mauž je pa tak v kosavnoj fabriki delo. Tau je tak, stara sem gratala, osemdesetštiri lejt stara sem.«

- Zdravdje zato mate?

»Baug ga vej, ka moreš čakati, gda si že osemdesetštiri lejt star, nodjé če bi me nej bolele, te bi ešče tavalalo. Tau dobro, ka vekši sin je doma, pa menši tö vsigdar pride pa pomaga, ranč tak hči tö po sobotaj ali po nedelaj.«

- Tau vidim, ka kokauši zato ešče mate?

»Kokauši mam pa enga

psa, šteri je tak nežitavan kak eden dög. Vidiš, gda si prejšo, ranč te je nej lajo.«

- Tau ste prajli, ka prvin je baukše bilau, dapa zaka?

»Zato, ka te vejn je drügo lüstvo bilau kak zdaj. Vejš, ka te so si eden drügoma ešče pomagali, gda je žetva bejla ali če je oblak üšo, pa krmo je trbelo domau pripelati, ka gnesden že spoj nega. Zdaj kaulak nas že vse samo lüdcki živejo, vrag vej, od kec so vse prišli.«

- Prvin je na taum brejgi dosta ramov bilau?

»Nej, mi smo bilej, dvauji Škrelakov, Marintjin, gde je že vse gauštja nutra zarasla, pa tam vrkar Borovi so ešče bilej. Prvin, če sem sé na trnac vösedla, kaulakvrat sem cejlo ves vidla. Zdaj je že tak vse nutrazarštjeno, ka samo par strej vidim, nika drügo nej.«

- Te vaš brejg kak se zové, gde tej vaši ftiči se tak radi v gledali gledajo?

»Tau je Furdjanin brejg.«

- Zaka se tak zové?

»Vejn zato, ka se mi po iži tak zovémo, ka Furdjani ni.«

Karči Holec

Zaradi množične uporabe umetnih gnojil, predvsem pa zaščitnih sredstev-škropiv so naša polja, zasejana s pšenico in ržjo, mnogo manj pisana-slikovita in lepa kot nekoč. Čudovita modriš in poljski mak sta skoraj izginila z njiv. Le tu in tam ju je mogoče najti in videti, mak, denimo na opuščeni njivi v neposredni bližini Sobote.

(Tekst in foto: eR)

DVA NA POTAČI PA EŠKE EDEN KCUJ

Potač ali pa biciklin, če škete, je napravljeni za enoga človeka. Depa, dva se na njem tō leko pelata koulakvrat. Tretji že bole žmetno kcuju k dvema sede. Najboukše je gé, ka skrak njega dé. Tak je mali Lajči vsigdar mogo bole brž odti za potačom, na sterom sta sejdlja pa poganjala malo vejkšiva Barbara pa Sini.

Na steri kraj

»Vsigdar demo na tej kraj,« je Barbara dola stavila svoj potač tak naglo, ka se je Sini zar na paktrejgeri z nousom v njou zaletu. »Zakoj bi nej šli na kakši drugi kraj,« je mali Lajči na svoji bistri nogaj že skrak njiva biu.

»Leko bi šli na pravo. Po našoj staroj šegi vsigdar demo na levo,« si je kuman zdijavo, tak brž so ga nesle njegve noge.

Barbara pogledne na levo. Sini ranč tak ta na levo oči obrne. Mali Lajči tadale na lejvi kraj rokou drži, kak bi kakši policaj biu.

»Depa, tam je brejg gé,« povej Barbara. »Pa ranč nej mali brejg. Nebesko velki brejg.«

»Na, Barbara, ti pa tvojiva dva potača se dun nete postrašili enoga takšnoga bole velkoga brga? Tou si pa dun ne dam valati,« je mali Lajči grato takša mala lisica. »Tou ti fudneš pa boš na vreki.«

Barbara pa tadale gleda gor po brgej. Dobro vej, kak po brgej doj bole dé kak pa gor na brejg. Depa, nej se je dala dola poglednoti. Malomi Lajčiji gvušno ka nej. Njene noge so tak nagnouk nebesko krepke gratale. Na, bar si je tak brodila.

»Na, pa poglednimo, steri prvi na vrek brga pride!«

Tak je prajla Barbara. Tak je prajla pa že poganjala pedale, ka je Sini kuman na paktrejger skoučo. Mali Lajči je tō že kreso za njima. Najprva sta Barbara pa Sini naprej bila. Brejg se je pomalek začno zdigavati. Nej dugo po tejm je mali Lajči že vcejlak skrak njiva bejžo.

»Barbara, vej pa tebi tou bole brž dé, ka nej?«

Tou je Barbari tak bilou, kak bi njoj té mali na žüjo stoupo. Eške bole je na pedale pritisnola. Mali Lajči je znouva za njou ostano.

»Ka boš ti meni gučo, ti, ti mali pojbič,« si je prajla, gda ga več nej bilou skrak nje.

»Bravo, Barbara! Bravo....« je Sini nej zgotouvo, mali Lajči je že naprej biu.

Ranč njiva je nej pogledno, nika njima je nej povedo. Bole se je brejg zdigavo, je mali Lajči vse bole naprej biu. Barbaro so že pošteno noge bolele. Biciklin je več na mesti biu, kak pa šou naprej.

»Sini, doj! Sini, tiskaj!«

Sini je poslušo, ka njemi Barbara zapovejda. Začne tiskati biciklin z Barbaro vred. Zdaj süne bole, depa, mali Lajči je že na vreki brga. Mali Lajči v lesej že grbanje iške. Gda Barbara pa za njou Sini na vrek prilecata, mali Lajči v rokaj že drži tri grbanje. Eden velki pa dva dosta menjšiva grbanja se svejtijo v njegvi rokaj.

»Za prvoga je gé najvekši grbanj,« začne. »Za slejgnjiva dva pa maliva grbanja, jeeeee,« je djau kak tistoga ipa, gda pri Formuli 1 ene razglasijo za najboukše.«

Barbara pa Sini nikšne vole nemata grbanja v roke vzejti. Preveč sta zmantraniva, preveč bolijo noge pa roke. Doma pri malomi Lajčiji je že vse ovak bilou. Vsikši je na talejri emo grbanje z djajcami. Največ ji je zo mali Lajči. Kak bi pa ovak leko bilou, vej je pa un prvi biu.

Miki Roš

Žogarija že drugič v Monoštru

Žogarija je mednarodni projekt, ki že 8 let uspešno uteleša eno najpomembnejših prepričanj Za-

garija. Tekmovanja so se udeležili učenci iz štirih osnovnih šol, iz Števanovec, z Gornjega Senika,

imajo pomembno in glavno vlogo žoge. Poleg tega dajo organizatorji velik poudarek na fair play, saj otroke želijo naučiti, da je treba na igrišču spoštovati nasprotnika in samega sebe. Pred nogometnimi tekmami pa so se morali tekmovalci rokovati. So pa tudi nekatera pravila, kot npr. to, da so ekipe tričlanske in morajo biti mešane glede spola.

Otroci so se morali pomeriti tudi v kvizu, ki je zajemal naslednja tri vprašanja: Koliko igralcev je vseskupaj na nogometnem igrišču? Katera je najvišja gora Slovenije? Kaj pomeni nemška beseda »freund« v slovenščini?

Kvalifikacijam je sledil finale, v katerem so udeleženci tekmovali za tretje in prvo mesto. Za tretje mesto sta tekmovali ekipi z Gornjega Senika in iz Števanovec,

V spretnostnih igrah so imele pomembno vlogo žoge

voda Media Šport, da nogomet lahko izboljša kakovost življenja med mladimi, jim vcepi vrednote, kot so solidarnost, poštenost, odgovornost in spodbudi spremembe na bolje v lokalnih skupnostih ter širše. Aktivni so na področju 8 držav: Slovenija, Italija, Avstrija, Madžarska, Hrvaška, BiH, Srbija in Črna gora, kjer z organizacijo prireditev želijo svoje sporočilo predati predvsem osnovnošolskim in vrtčevskim otrokom. Njihovi dogodki se snemajo in oblikujejo v televizijske oddaje, ki jih poleg RTV SLO predvaja mnogo lokalnih televizij.

Ekipa serije je predlani že bila v Monoštru, lansko leto je obiskala

Monoštra (Arany János) in Körmenda. Prireditev sta počastila generalni konzul Dušan Snoj in vodja monoštrskega šolskega

Fair play je osnovno načelo Žogarije

Glavni »dobitek«, ki ga dobi ekipa, ki bo zmagala v Celovcu

Körmend, letos se je spet vrnila v Monošter.

14. maja je bilo v športni dvorani osnovne šole Széchenyi István zelo živahno, saj je dobila tukaj prostor prireditev z imenom Žo-

okraja Tomaž Časar.

Osnovnošolci so najprej začeli s kvalifikacijo tekmovalne serije in so se tako pomerili v spretnostnih igrah in v nogometu. Kot kaže tudi ime »Žogarija«,

za prvo pa ekipi iz Körmenda in Monoštra.

Pred razglasitvijo rezultatov so morali svoje spretnosti dokazati tudi profesorji učencev, v igri Tudi Vi, profesor. Medtem so se otroci zelo zabavali.

Sledila je razglasitev rezultatov in predaja večjih in manjših pokalov. Tretje mesto je osvojila DOŠ Gornji Senik, prvo pa OŠ Monošter. Zmagovalci so si tako pridobili možnost, da se lahko udeležijo glavnega finala, ki bo potekal v Celovcu.

Kot vsako leto, so tudi letos izbrali še najbolj fair play šolo, ki so ji podarili vrečko igrač, ki jih je zagotovila firma Unikatoj. To je bila DOŠ Gornji Senik.

Martina Zakoč

6.00 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 GLOBUS, 11.05 PRAVA IDEJA! 11.55 PANOPTIKUM, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 TARČA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.50 OTROŠKI PROGRAM: OP! 16.25 RAZRED ZASE: HRANA, MOZAIČNA ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 MED EGIPATOM IN GAZO, NIZOZEMSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 18.05 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽINSKA NADALJEVANKA, 18.35 MILI IN MOLI: BUCKO, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 SLOVENSKEI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 21.25 NA LEPŠE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.15 MED EGIPATOM IN GAZO, NIZOZEMSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 1.05 DNEVNIK, 1.30 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.55 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.20 INFO-KANAL

PETEK, 13.06.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.35 ZABAVNI KANAL, 10.15 DOBRO JUTRO, 12.50 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014: BRAZILIJA : HRVAŠKA, 14.55 RITMIČNA GIMNASTIKA - EVROPSKO PRVENSTVO, 17.00 ŽOGARIJA, 17.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014, 17.50 MEHIKA : KAMERUN, 20.50 ŠPANIJA : NIZOZEMSKA, 23.50 ČILE : AVSTRALIJA, 2.15 ZABAVNI KANAL

SOBOTA, 14.06.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 10.40 INFODROM, POLETJE 2014, 10.45 KOT NA TELEVIJI, KRATKI IGRANI FILM, 11.05 KINO KEKEC: POCHONTAS, ANIMIRANI DRUŽINSKI FILM, 12.25 RAZRED ZASE: HRANA, MOZAIČNA ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.25 TEDNIK, 14.30 PRAVA IDEJA! 14.55 NA LEPŠE, 15.20 SLOVENSKEI MAGAZIN, 15.50 ZGODBE IZZA OBRAZOV: KAZIMIRA LUŽNIK, DOKUMENTARNA ODDAJA, 16.20 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.15 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 17.40 MADAGASKAR: OTOK ČUDES, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18.30 OZARE, 18.40 LARINA ZVEZDICA: OBISK PRI ZVEZDAH, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.05 LJUBEZENSKEI PRIROČNIK, ITALIJANSKI FILM, 22.05 POGLED NA ... KOPTISKE TKANINE, NARCISOV VODNJAK, DOKUMENTARNA SERIJA, 22.40 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.10 POLDNEVNIK, TV SATIRA, 23.35 SKRIVNA DRŽAVA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 0.30 OZARE, 0.35 DNEVNIK, 1.00 UTRIP, VREME, ŠPORT, 1.25 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.45 INFO-KANAL

SOBOTA, 14.06.2014, II. SPORED TVS

9.00 SLOVENSKEI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKA TV, 9.50 UMETNI RAJ: 67. ČANSKI FILMSKI FESTIVAL, 10.20 OSMI DAN, 11.00 POLNOČNI KLUB: KNAP - POKLIC, KI UMIRA? 12.20 KAJAK KANU - SVETOVNI POKAL, 14.00 ATLETIKA - DIAMANTNA LIGA, 15.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO: ČILE : AVSTRALIJA, 17.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014, STUDIJSKA ODDAJA, 17.50 KOLUMBIJA : GRČIJA, 20.50 URUGVAJ : KOSTARIKA, 23.50 ANGLIJA : ITALIJA, 2.50 SLOKOKOŠČENA OBALA : JAPONSKA, 4.50 ZABAVNI KANAL

NEDELJA, 15.06.2014, I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 KAPITAN SABLJEZOBI, VLADAR SEDMIM MORIJ: ROZI IN DOLGORPSTI, NORVEŠKA OTROŠKA NADALJEVANKA, 10.45 SLEDI, ODDAJA TV MARIBOR, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA: ENO TELO, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.25 SLOVENSKEI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 15.10 MOJ OČE BARIŠNIKOV, RUSKI FILM, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.15 MIRANDA (I.): UČITELJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 17.50 KOMISAR REX (XI): ZADNJA DIRKA, KOPRODUKCIJSKA NANIZANKA, 18.40 MUCIKA: KUMARIČNI IZVIR, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 37 DNI, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 21.00 INTERVJU, 22.00 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.25 SLOVENCIN IN I. SVETOVNA VOJNA 1914 - 1918: DOBERDOB, SLOVENSKEI FANTOV GROB, DOKUMENTARNA ODDAJA, 23.10 SLOVENSKEI MAGAZIN, 23.40 DNEVNIK, 0.00 ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 0.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 0.55 INFO-KANAL

NEDELJA, 15.06.2014, II. SPORED TVS

6.55 GLOBUS, 7.25 SLOVENSKEI MAGAZIN, 7.50 34. SREČANJE TAMBURAŠEV SLOVENIJE: TAMBURAŠKI ORKESTER KUD OTON ŽUPANČIČ ARTIČE IN GLASBENO DRUŠTVO TAMBURJAŠI, 8.15 SPEVOPLES ZELENI JURJI, MUZIKAL PO LJUDSKIH MOTIVIH: FS TINE ROŽANČ, MKZ LJUBLJANSKI MADRIGALISTI, KARIN MOŽINA IN GREGOR VOLK, 10.00 RITMIČNA GIMNASTIKA - EVROPSKO PRVENSTVO, 11.25 ŽOGARIJA, 11.55 KAJAK KANU - SVETOVNI POKAL, 13.15 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO: ANGLIJA : ITALIJA, 15.35 RITMIČNA GIMNASTIKA - EVROPSKO PRVENSTVO, 17.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014 17.30 STUDIJSKA ODDAJA, 17.50 ŠVIČA : EKVADOR, PRENOS IZ BRASILIE, 20.30 ŽREBANJE LOTA, 20.50 FRANCIJA : HONDURAS, 23.50 ARGENTINA : BIH, 2.15 ZABAVNI KANAL

PONEDELJEK, 16.06.2014, I. SPORED TVS

6.15 UTRIP, 6.30 ZRCALO TEDNA, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 OBZORJA DUHA: ENO TELO, 11.50 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEZELJA: LOKALNI PRIDELKI IZ SARDINJE, DOKUMENTARNA SERIJA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.35 POLNOČNI KLUB: KNAP - POKLIC, KI UMIRA?, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 DUHOVNI UTRIP, 17.30 SKLADATELJ V VOJAŠKI UNIFORMI - UTRINKI O RISTU SAVINU, 18.00 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽINSKA NADALJEVANKA, 18.35 KNJIGA O DŽUNGLEI: KRALJIČKA KAJA, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.0 PISAVE: LADO KRALJ: CE DELAŠ OMLETO, 23.35 KNJIGA

MENE BRIGA: DALAJLAMA IN STEPHANE HESSEL: NAPOVEDUJEMO MIR, 23.50 GLASBENI VEČER: LETNI KONCERT AKADEMIJE ZA GLASBO V LJUBLJANI: NUŠKA DRAŠČEK ROJKO, SIMFONIČNI ORKESTER AG IN MARKO LETONJA (L. LEBIČ: NOVEMBRISKE PESMI), 0.40 DUHOVNI UTRIP, 0.50 DNEVNIK, PONOVITEV, 1.15 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.40 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.05 INFO-KANAL

PONEDELJEK, 16.06.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.40 ZABAVNI KANAL, 10.15 DOBRO JUTRO, 12.50 NA LEPŠE, 13.25 INTERVJU, 14.30 PRAVA IDEJA! 15.00 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO: ARGENTINA : BIH, 17.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014, STUDIJSKA ODDAJA, 17.50 NEMČIJA : PORTUGALSKA, 20.50 IRAN : NIGERIJA, 23.50 GANA : ZDA, 2.15 ZABAVNI KANAL

TOREK, 17.06.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 SLEDI, ODDAJA TV MARIBOR, 11.30 ... IN DA BOM ZADNJA NA GRMADI, DOKUMENTARNA ODDAJA, 12.15 PISAVE: LADO KRALJ: CE DELAŠ OMLETO, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 STUDIO CITY, 14.20 OBZORJA DUHA: ENO TELO, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLASOK, 15.45 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 KJE SEM POZABIL SPOMIN?, KANADSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 18.10 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽINSKA NADALJEVANKA, 18.35 SONČNI MLIN: KIP, RIS., 18.40 PUJSA PEPA: DOJENČEK ALEKSANDER, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 PESEM PTIC TRNOVK, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 20.55 OTROCI IZ SOCIALISTIČNEGA BLOKA, DOKUMENTARNI FILM, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 GLOBUS, 23.35 KJE SEM POZABIL SPOMIN?, KANADSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 0.25 INTERVJU, 1.15 DNEVNIK, 1.40 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 2.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.30 INFO-KANAL

TOREK, 17.06.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.00 OTROŠKI KANAL, 10.00 ZABAVNI KANAL, 10.55 DOBRO JUTRO, 13.45 POGLED NA ... KOPTISKE TKANINE, NARCISOV VODNJAK, DOKUMENTARNA SERIJA, 14.20 MUZIKAJETO: MLADI BENDI, GLASBENA ODDAJA, 15.00 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO: GANA : ZDA, 17.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014, STUDIJSKA ODDAJA, 17.50 BELGIJA : ALŽIRIJA, 20.30 ŽREBANJE ASTRA, 20.50 BRAZILIJA : MEHIKA, 23.50 RUSIJA : KOREJA, 2.15 ZABAVNI KANAL

SREDA, 18.06.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST: ŽAGREB, DOKUMENTARNA SERIJA, 11.00 OSMI DAN, 11.55 OTROCI IZ SOCIALISTIČNEGA BLOKA, DOKUMENTARNI FILM, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 TEDNIK, 14.20 GLOBUS, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 NA POTI: Z VLADOM POREDOŠEM, DOKUMENTARNA SERIJA, 17.50 POGLED NA ... ROMARSKO CERKEV MARIJE ZAVETNICE NA PTUJSKI GORI, DOKUMENTARNA SERIJA, 18.10 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽINSKA NADALJEVANKA, 18.35 ŽIVALSKI ČIRA ČARA: PUJS, RIS., 18.40 DRAGO, DEBELUŠNI ZMAJČEK: KIHANJE, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.05 FILM TEDNA: STARO KOLO, POLJSKI FILM, 21.40 OBISK, KRATKI IGRANI FILM, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 ODKRITO, 23.55 NA POTI: Z VLADOM POREDOŠEM, DOKUMENTARNA SERIJA, 0.25 DNEVNIK, 0.50 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.15 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.40 INFO-KANAL

SREDA, 18.06.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.00 OTROŠKI KANAL, 10.15 DOBRO JUTRO, 12.40 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO: RUSIJA : KOREJA, 14.50 KOŠARKA - KVALIFIKACIJE ZA EVROPSKO PRVENSTVO: SLOVENIJA : SLOVAŠKA (Ž), 16.45 ULIČNA KOŠARKA, REPORTAŽA IZ NOVEGA MESTA, 17.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014, STUDIJSKA ODDAJA, 17.50 AVSTRALIJA : NIZOZEMSKA, 20.30 ŽREBANJE LOTA, 20.50 ŠPANIJA : ČILE, 23.50 HRVAŠKA : KAMERUN, 2.15 ZABAVNI KANAL

ČETRTEK, 19.06.2014, I. SPORED TVS

6.05 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 CE IMAŠ GLAS, POJI, DOKUMENTARNA ODDAJA, 12.05 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 12.30 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME ŠPORT, 13.30 ODKRITO, 14.25 SLOVENCIN IN ITALIJI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYITÓ ALATT, 15.45 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 SVIZEC, DOKUMENTARNA ODDAJA, 17.50 POGLED NA ... SELANSKO ROTUNDO SV. NIKOLAJA IN DEVICE MARIJE, DOKUMENTARNA SERIJA, 18.00 LEPOTE MOKRIŠČ, 18.05 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽINSKA NADALJEVANKA, 18.35 PIPI IN MELKIJAD: PIPI IN MELKIJAD IN PRIJATELJ, RIS., 18.40 BACEK JON: PROMETNI ZASTOJ, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 INFORMATIVNA ODDAJA, 21.25 PRAVA IDEJA! 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 OSMI DAN, 23.35 PANOPTIKUM, 0.30 SVIZEC, DOKUMENTARNA ODDAJA, 1.00 DNEVNIK, 1.25 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.50 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.10 INFO-KANAL

ČETRTEK, 19.06.2014, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.10 OTROŠKI KANAL, 10.00 ZABAVNI KANAL, 10.30 DOBRO JUTRO, 13.25 SLOVENSKEI VODNI KROG: PIRANSKI ZALIV, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 13.55 MADAGASKAR: OTOK ČUDES, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 15.00 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO: HRVAŠKA : KAMERUN, 17.30 NOGOMET - SVETOVNO PRVENSTVO 2014, STUDIJSKA ODDAJA, 17.50 KOLUMBIJA : SLOKOKOŠČENA OBALA, 20.30 ŽREBANJE DETELJICE, 20.50 URUGVAJ : ANGLIJA, 23.50 GRČIJA : JAPONSKA, 2.15 ZABAVNI KANAL

Hvalodavanje

Društvo za ves Verica-Ritkarovci da povedat

15. junija 2014, v 15.45 vöri

sveto mešo v gornjeseniški cerkvi za končano

povezovalno cesto med Verico in Gornjim Senikom.

Čakamo vsakšoga, sto je inda svejta po tej pauti odo

k meši ali bi rad spozno tau cesto. Poj' mo vküper na

spomin starih časov.

Odhod pejški: v 14.00 vöri od ritkarovskega zvona,

v 15.10 vöri pri gornjeseniškom križišči blagoslov ceste,

ko pešci pridejo v cerkev, se začne sveta meša.

Po meši güzina!

Prisrčno vas pričakujemo !

Hálaadó szentmise

A Kéthölygyért Egyesület hálaadó szentmisét mondat

a Kéthölygy-Felsőszölnök összekötő út elkészültéért a

felsőszölnöki templomban

2014. június 15-én, 15.45 órakor

Mindenkit várunk , aki egykor ezen az útvonalon járt misére, vagy meg akarja ismerni az utat. Menjünk együtt a régi idők emlékére.

Odaút: Gyalogmenet délután 2-kor a ritkaházi haranglábtól, majd

15.10 órakor az összekötő út felsőszölnöki

becsatlakozásánál útszentelés.

Ezt követően a gyalogosok megérkezésekor kezdődik a templomban a szentmise.

Mise után agapé!

Mindenkit szeretettel várunk !

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaj vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Šukić

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;

tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

TISKARNA KLAR
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15
1174 7068 2000 1357 0000 0000,
SWIFT koda: OTPVHUHB